

Latvijas Bankas noteikumu projekta "Atlikto maksājumu pakalpojuma sniedzēju reģistrācijas noteikumi" anotācija

Nosaukums	Atlikto maksājumu pakalpojuma sniedzēju reģistrācijas noteikumi (turpmāk – noteikumu projekts)
Dokumenta veids	Latvijas Bankas noteikumi
Izdošanas pamatojums	Patērētāju tiesību aizsardzības likuma 8. ⁶ panta trešā daļa
Mērķis un būtība	2026. gada 15. septembrī stājas spēkā grozījumi Patērētāju tiesību aizsardzības likumā, ar ko tiek pārņemtas Eiropas Parlamenta un Padomes 2023. gada 18. oktobra direktīvas (ES) 2023/2225 par patērētāju kredītīgumiem un ar ko atceļ direktīvu 2008/48/EK (turpmāk – Direktīva 2023/2225) prasības. Direktīva 2023/2225 paredz noteikt regulējumu atlikto maksājumu pakalpojuma sniedzējiem. Pirms minētā regulējuma pieņemšanas atliktie maksājumi nebija iekļauti patērētāju kreditēšanas regulējuma tvērumā, lai gan atlikto maksājumu pirkumiem bieži vien tiek izmantoti liela apmēra kredīti ar ilgu atmaksas termiņu. Tādēļ arī šādiem kreditēšanas darījumiem nepieciešams nodrošināt patērētāju tiesību aizsardzību. Ar likumprojektu "Grozījumi Patērētāju tiesību aizsardzības likumā" (Nr. 1381/Lp14) plānots uzdot Latvijas Bankai noteikt prasības atlikto maksājumu pakalpojuma sniedzējiem, kā arī kārtību, kādā atlikto maksājumu pakalpojuma sniedzēji tiek reģistrēti atlikto maksājumu pakalpojuma sniedzēju reģistrā (turpmāk – reģistrs) un izslēgti no reģistra vai to reģistrācija tiek pārtraukta uz laiku, minētajā reģistrā iekļaujamo ziņu apjomu un to aktualizēšanas kārtību, atlikto maksājumu pakalpojuma sniedzēju darbības uzraudzības kārtību, to reģistrēšanai un darbības uzraudzībai iesniedzamo informāciju, tās saturu, apjomu, sniegšanas termiņus, kārtību un formu. Regulējums attieksies uz tādiem atlikto maksājumu pakalpojuma sniedzējiem kā kapitālsabiedrības, kuras pārsniedz Komisijas 2014. gada 17. jūnija regulas (ES) Nr. 651/2014, ar ko noteiktas atbalsta kategorijas atzīst par saderīgām ar iekšējo tirgu, piemērojot Līguma 107. un 108. pantu, 1. pielikuma 2. panta 1. punktā noteiktos rādītājus. Saskaņā ar Ekonomikas ministrijas konstatēto regulējums galvenokārt attieksies uz telekomunikāciju pakalpojumu sniedzējiem, kas atbilst iepriekš minētajai kapitālsabiedrību kategorijai, kā arī piedāvā atlikta maksājuma veidā iegādāties gan elektroniskās sakaru un informācijas tehnoloģiju ierīces, gan citas preces.

	Ņemot vērā minēto, ir sagatavots noteikumu projekts, kas paredz prasības atlikto maksājumu pakalpojuma sniedzēju reģistrēšanai, izslēgšanai no reģistra, to reģistrācijas pārtraukšanai uz laiku, reģistrā iekļaujamo ziņu apjomu un aktualizācijas kārtību, kā arī informācijas sniegšanas kārtību Latvijas Bankai.
Legitīmais mērķis	Noteikumi nepieciešami, lai Latvijas Banka nodrošinātu likumiem atbilstošu atlikto maksājumu pakalpojuma sniedzēju darbību, kas iespējams, veicot šādu pakalpojuma sniedzēju reģistrāciju un uzraudzību atbilstoši Patērētāju tiesību aizsardzības likumā noteiktajām prasībām, kā arī lai saņemtu regulāru informāciju, kas nepieciešama uzraudzības un statistikas datu apkopošanai un tirgus tendenču analīzei, un veicinātu vienotu tirgus dalībnieku izpratni un pieeju regulējošo prasību interpretācijai. Tādējādi noteikumu projekts tiek izdots citu personu tiesību un sabiedrības labklājības aizsardzībai ar reģistrācijas un informācijas sniegšanas regulējuma starpniecību, nodrošinot tā atbilstību aktuālajam Eiropas Savienības regulējumam, t. i., lai nodrošinātu labāku patērētāju tiesību aizsardzību patērētāju kreditēšanā, veicot atlikto maksājumu pakalpojuma sniedzēju uzraudzību, kā arī radot patērētājiem drošību, ka atlikto maksājumu pakalpojuma sniedzējs nepiemēros atliktajiem maksājumiem netaisnīgus noteikumus vai paaugstinātas maksas.
Samērīgums	Atbilstošākais veids, kā noteikt skaidru reģistrācijas, tās izbeigšanas vai apturēšanas kārtību, kā arī vienotas regulārās informācijas sniegšanas prasības un prasības par informāciju, kas jāietver atlikto maksājumu pakalpojuma sniedzēju reģistrā, ir izdot šādiem pakalpojuma sniedzējiem saistošus noteikumus, kuri sniedz skaidru priekšstatu par reģistrācijas procesu, kā arī iesniedzamās informācijas un dokumentu apjomu. Noteikumu projektā ietvertās tiesību normas atbilst samērīguma principam, jo: - pirmkārt, ar noteikumu projektu un tajā ietvertajām prasībām tiek sasniegts legitīmais mērķis (citu personu tiesību un sabiedrības labklājības aizsardzība); - otrkārt, nepastāv tādi alternatīvi līdzekļi, kas sasniegtu legitīmo mērķi tādā pašā kvalitātē; - treškārt, labums, ko iegūs sabiedrība, būs lielāks par noteikumu projektā ietverto prasību radītajām negatīvajām sekām. Noteikumu projekts ir piemērots legītīmā mērķa sasniegšanai, jo nodrošinās, ka atlikto maksājumu pakalpojuma sniedzēji ir informēti par vienotām, skaidrām prasībām, lai saņemtu atlikto maksājumu pakalpojuma sniedzēja reģistrāciju, par to, kādos gadījumos atlikto maksājumu pakalpojuma sniedzējs var tikt izslēgts no reģistra, kā arī to, par kādiem normatīvo aktu pārkāpumiem uz laiku var tikt pārtraukta atlikto maksājumu

	pakalpojuma sniedzēja reģistrācija, tādējādi nodrošinot efektīvāku patērētāju tiesību aizsardzību. Lai patērētāji un sabiedrība būtu informēta par kapitālsabiedrībām, kurām ir tiesības sniegt atlikto maksājumu pakalpojumu, Latvijas Banka uzturēs atlikto maksājumu pakalpojumu sniedzēju publisku reģistru, kas jebkurai personai būs pieejams Latvijas Bankas tīmekļvietnē, tādējādi nodrošinot pārskatāmību par tirgus dalībniekiem, ļaujot patērētājiem pārliecināties par pakalpojuma sniedzēja tiesībām darboties Latvijā un stiprinot uzticēšanos finanšu pakalpojumu tirgum. Saņemot regulāru uzraudzībai nepieciešamo informāciju no atlikto maksājumu pakalpojuma sniedzējiem, Latvijas Bankai būs dati, lai veiktu analīzi par atlikto maksājumu pakalpojuma tirgu, novērtētu tirgus attīstības tendences, kā arī identificētu iespējamos riskus patērētājiem un finanšu tirgus stabilitātei.
Spēkā stāšanās	Atbilstoši Latvijas Bankas likuma 8. panta otrajai daļai – nākamajā dienā pēc noteikumu publicēšanas oficiālajā izdevumā "Latvijas Vēstnesis".
Ietekme uz Latvijas Bankas budžetu	Nav ietekmes uz Latvijas Bankas budžetu.
Administratīvā sloga un izmaksu novērtējums (tirgus dalībniekiem)	Noteikumu projekts ievieš Eiropas Savienības prasību veikt atlikto maksājumu pakalpojuma sniedzēju uzraudzību. Administratīvais slogs tiek uzlikts minimālajā līmenī, salāgojot ar prasībām, kādas ir noteiktas citiem patērētāju kreditētājiem, kā arī ņemot vērā, ka kredīts par precī, saņemot atlikto maksājumu pakalpojumu, tiek piešķirts bez cita kredīta devēja piesaistīšanas, nemaksājot procentu likmi un citus papildu maksājumus, izņemot ierobežotu maksu par maksājuma kavējumu.
Saistītie dokumenti	Ar noteikumu projektu saistītie dokumenti: 1) likumprojekts "Grozījumi Patērētāju tiesību aizsardzības likumā" (Nr. 1381/Lp14); 2) Direktīva 2023/2225; 3) Latvijas Bankas 2022. gada 24. oktobra noteikumi Nr. 226 "Noteikumi par elektronisko informācijas apmaiņu ar Latvijas Banku".
Saskaņošana ar Eiropas Centrālo banku	Nav nepieciešama.
Saskaņošana ar citām publiskām un privātām personām	Noteikumu projekts tiks publicēts Latvijas Bankas tīmekļvietnes www.bank.lv sadaļas "Tiesību akti" apakšsadaļā "Sabiedrības līdzdalība", un par to būs iespējama sabiedrības līdzdalība. Vienlaikus par noteikumu projektu un notiekošo sabiedrības līdzdalību tiks informēta Fintech Latvija Asociācija.

	Pēc sabiedrības līdzdalības noslēguma noteikumu projekts tiks iesniegts izskatīšanai Latvijas Bankas konsultatīvās finanšu tirgus padomes sēdē.
Saskaņošanas rezultāti	Informācija tiks aktualizēta pēc sabiedrības līdzdalības noslēguma.